

КОНЦЕПЦІЯ **«Розвиток регіональних авіаційних перевезень** **в Автономній Республіці Крим»**

Розділ I. Загальні положення

Концепція «Розвиток регіональних авіаційних перевезень в Автономній Республіці Крим» (далі — Концепція) являє собою систему цілей, завдань, основних напрямів і механізмів подальшого розвитку ринку авіаційних перевезень і робіт, зокрема повітряними суднами малої авіації, в Автономній Республіці Крим.

Кримський півострів є унікальним курортно-рекреаційним регіоном із чудовими природно-кліматичними умовами, тут розташовані тисячі найдавніших пам'яток культури та історії, створені умови для лікування та відпочинку, який щороку залучає велику кількість туристів і відпочивальників. Погодні умови в Криму сприяють польотам малих повітряних суден над його територією практично цілий рік. Більша частина регіону являє собою рівнинну зону, що полегшує створення й розвиток інфраструктури малої авіації.

У 70—80-х роках ХХ століття в Криму існувала розвинена мережа внутрішніх пасажирських перевезень. У багатьох населених пунктах півострова були злітно-посадочні смуги й вертолітні майданчики, з яких здійснювалися внутрішні регулярні рейси. Діяло аеротаксі.

На сьогодні авіаційні маршрути територією Автономної Республіки Крим відсутні. Мала авіація задіяна, в основному, при виконанні чартерних, замовних і адміністративних авіарейсів, що становить 3,5% від загальної їхньої кількості.

Тим часом за кордоном розвитку регіональних авіаперевезень приділяється величезна увага. Цей вид діяльності є прибутковим і перспективним. У багатьох країнах обсяг перевезень малої авіації давно перевищує обсяг регулярної комерційної авіації.

В Автономній Республіці Крим накопичено солідний авіаційний потенціал — аеропорти, авіакомпанії, організації з технічного обслуговування авіаційної техніки та авіафахівці, які мають достатній досвід експлуатації повітряних суден цивільної авіації й можуть бути залучені до розвитку малої авіації в регіоні.

Таким чином, у Криму є всі необхідні можливості для розвитку регіональних авіаперевезень і умови, що дають можливість зробити їх не тільки перспективним, а й прибутковим видом діяльності.

Розділ II. Терміни та визначення

У Концепції використовуються такі терміни й визначення:

власник повітряного судна — фізична або юридична особа, право власності якої на повітряне судно підтверджене відповідними документами;

повітряне судно — літальний апарат, що підтримується в атмосфері за рахунок реакції обтікання його повітрям, що відрізняється від реакції повітря, відбитого від земної поверхні;

комерційне використання повітряних суден — використання повітряних суден для виконання авіаційних перевезень, робіт і надання послуг з метою одержання прибутку;

мала авіація — частина цивільної авіації, що використовується для задоволення потреб фізичних і юридичних осіб в авіаційних перевезеннях та інших послугах легкими (з максимальною злітною вагою менше 5700 кг) і надлегкими (з максимальною злітною вагою менше 495 кг) літальними апаратами;

експлуатант — фізична або юридична особа, що експлуатує повітряні судна, аеродроми, злітно-посадочні майданчики або пропонує послуги в авіаційній галузі й має відповідний сертифікат.

Розділ III. Нормативно-правова база авіаційної діяльності

Основою державного регулювання діяльності цивільної авіації в Україні є Повітряний кодекс України та нормативно-правові акти колишнього СРСР, які не втратили своєї чинності й не суперечать Конституції

та чинному законодавству України, визнані Україною акти міжнародного повітряного права, інші документи міжнародних організацій, членом яких є Україна.

Розділ IV. Цілі Концепції

Цілями Концепції є визначення та реалізація основних напрямів розвитку в Автономній Республіці Крим ринку авіаційних перевезень і надання послуг маломірними та іншими повітряними суднами шляхом ефективного використання природно-рекреаційного потенціалу, створення сучасної аеродромної інфраструктури й парку повітряних суден.

Період реалізації Концепції — 2011—2015 роки.

Досягнення цих цілей дасть можливість:

сприяти більш ефективному розвитку адміністративно-територіальних одиниць регіону в контексті розвитку малої авіації в Автономній Республіці Крим;

надати Автономній Республіці Крим конкурентні переваги стосовно аналогічних регіонів туризму, відпочинку й санаторно-курортного лікування країн Азово-Чорноморського басейну шляхом створення сучасної авіаційної транспортної інфраструктури.

Розділ V. Основні завдання з реалізації Концепції

1. Для реалізації Концепції необхідно вирішити такі завдання:

- 1) внести зміни до нормативно-правової бази;
- 2) здійснити підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації авіаційного персоналу;
- 3) удосконалити існуючу й створити, де це необхідно, нову авіаційну транспортну інфраструктуру;
- 4) створити розвинену авіаційну виробничу структуру;
- 5) створити необхідні умови для розвитку ринку авіаційних перевезень, робіт і послуг.

2. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації авіаційного персоналу.

Проведений аналіз засвідчив, що в Автономній Республіці Крим є необхідний потенціал кваліфікованих кадрів для розвитку регіональних авіаперевезень. Так, за останні 15 років припинили або призупинили свою діяльність п'ять авіакомпаній. Більша частина авіаперсоналу цих підприємств зараз змушена працювати й підтримувати свою кваліфікацію за межами Кримського півострова. Однак за умови затребуваності в Криму багато фахівців готові повернутися.

Для працевлаштування зазначених вище фахівців необхідно:

вжити заходів щодо створення додаткових робочих місць для авіаційних фахівців;

сприяти організації центрів початкової підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації льотного й інженерно-технічного складу на базі діючих суб'єктів авіаційної діяльності.

3. Створення та розвиток авіаційно-транспортної інфраструктури.

3.1. До основних об'єктів інфраструктури авіаційних перевезень відносяться аеропорти, аеродроми, вертодроми, злітно-посадочні майданчики, водні причали, обладнані для прийому й обслуговування гідролітаків, авіаперевізники (авіакомпанії), організації з технічного обслуговування повітряних суден (авіаційно-технічні центри), організації з обслуговування повітряного руху, паливозаправні комплекси тощо.

Мережа аеродромів, аеропортів, вертодромів і злітно-посадочних майданчиків потребує серйозного реформування. Першочерговим заходом є інтеграція в існуючу мережу нових об'єктів авіаційного призначення з метою одержання максимального соціально-економічного ефекту.

Автономна Республіка Крим має значний потенціал у використанні внутрішньорегіональних авіаперевезень, який можна реалізувати через комплекс заходів, а саме:

зробити огляд існуючих об'єктів авіаційного призначення на території Автономної Республіки Крим на предмет їхньої придатності для потреб малої авіації;

визначити місце розташування та кількість аеродромів і злітно-посадочних майданчиків, необхідних для створення власної, внутрішньокримської, мережі авіаційних маршрутів;

визначити обсяг фінансових витрат на ремонт і відновлення існуючих і будівництво нових об'єктів авіаційної інфраструктури;

провести сертифікацію об'єктів авіаційної інфраструктури.

3.2. Виробнича структура та авіаційні перевізники (авіакомпанії).

Зараз в Автономній Республіці Крим немає жодної авіакомпанії, зареєстрованої на території республіки, основним видом діяльності якої було б перевезення пасажирів власним або орендованим

повітряним транспортом на місцевих та (або) міжнародних авіалініях і яка перебувала б у сфері управління або координації органів влади Автономної Республіки Крим. Це призвело до того, що на кримському ринку авіаційних перевезень працюють винятково авіакомпанії, зареєстровані за межами Криму та (або) України, куди й сплачуються податки й збори, передбачені чинним законодавством. Назріла необхідність створення базової кримської авіакомпанії, що буде зареєстрована на території Автономної Республіки Крим і входить до сфери управління органів влади автономії, посідає гідне місце на ринку авіаперевезень, у тому числі й на регіональних маршрутах (як власними, так і залученими на різних умовах повітряними суднами малої авіації).

Статутними документами базової кримської авіакомпанії і її сертифікатом експлуатанта повинні бути передбачені експлуатація різних повітряних суден (у тому числі й повітряних суден малої авіації), а також створення, утримання й управління мережею аеродромів і злітно-посадочних майданчиків, необхідних для функціонування регіональних авіаційних перевезень.

Ця авіакомпанія повинна мати таку виробничу структуру:

- сертифіковані повітряні судна (свої й (або) орендовані) різного класу;
- авіаційний персонал;
- організація з технічного обслуговування (своя або інша на договірних засадах);
- служба авіаційної безпеки;
- служба пошукового та аварійно-рятувального забезпечення польотів;
- виробничо-диспетчерський підрозділ;
- комерційна служба;
- економічні, фінансові, юридичні підрозділи;
- служба наземного обслуговування та забезпечення.

Одночасно зі створенням кримської республіканської авіакомпанії доцільно розвивати регіональні авіаційні перевезення, використовуючи базу вже існуючих експлуатантів авіаційної техніки, аеродромів і злітно-посадочних майданчиків.

3.3. Паливозаправні комплекси.

В Автономній Республіці Крим успішно функціонують сертифіковані компанії та підприємства із заправлення авіаційними пально-мастильними матеріалами. Однак вони не можуть забезпечити заправлення повітряних суден із поршневіми двигунами авіабензином марки Avgaz 100 LL через заборону на його ввезення в Україну. У зв'язку із цим є необхідність ініціювання внесення змін до існуючих нормативно-правових актів, передбачивши скасування заборони на ввезення в Україну цього виду палива.

3.4. Авіаційно-технічні центри.

В автономії існує мережа організацій з технічного обслуговування та ремонту авіаційної техніки, представлена дев'ятьма організаціями з технічного обслуговування та двома авіаремонтними заводами (у містах Євпаторії і Севастополі).

На базі діючих або тих, що тимчасово призупинили свою діяльність, організацій з технічного обслуговування авіатехніки необхідно провести такі заходи:

- відновити сертифікати авіапідприємств, що призупинили свою діяльність;
- внести до сертифікатів організацій з технічного обслуговування типи повітряних суден малої авіації;
- освоїти на кримських підприємствах роботи з технічного обслуговування повітряних суден малої авіації.

3.5. Об'єкти зв'язку, навігації з метеорологічного забезпечення.

На першому етапі розвитку регіональних авіаперевезень доцільно використовувати наявні об'єкти зв'язку, навігації та метеозабезпечення, які в необхідній кількості є на території Криму.

3.6. Об'єкти медичного обслуговування й відпочинку авіаперсоналу.

На нових або тих, що підлягають відновленню, аеродромах, вертодромах, злітно-посадочних майданчиках необхідно створити об'єкти медичного обслуговування й відпочинку авіаперсоналу та пасажирів.

4. Розвиток ринку авіаційних перевезень, робіт і послуг.

Розвиток ринку авіаційних перевезень, робіт і послуг малої авіації необхідно проводити за такими напрямками:

внутрішньокримські регулярні пасажирські авіап перевезення (найшвидший вид перевезення пасажирів і транспортування вантажів);

патрулювання автомобільних доріг, газопроводів, лісових масивів (цей напрям малої авіації дасть можливість контролю й своєчасного запобігання виникненню надзвичайних ситуацій);

санітарна авіація (за рахунок авіатранспортування дасть можливість підвищити швидкість і ефективність надання медичної допомоги, особливо в пунктах, віддалених від автомобільних і залізничних шляхів, поліпшити показники виживаності);

пошуково-рятувальна служба (застосування авіації забезпечить своєчасний пошук і надання допомоги потерпілим);

сільськогосподарська авіація (необхідна для захисту рослин, боротьби з бур'янами, внесення мінеральних добрив, аеросівби та інших робіт; розвиток цього напрямку надасть можливість скоротити строки проведення сільгоспробіт, обробляти важкодоступні ділянки сільгоспугідь, знижувати трудові витрати);

авіареклама й авіапропаганда (за допомогою банерів, рекламних плакатів, гучномовців, установлених на борті літаків, дирижаблів, можливо організувати яскраву, запам'ятну рекламу, у короткий термін охопивши при цьому велику територію);

авіатаксі — нерегулярні перевезення (найшвидший і зручний спосіб подолання відстаней; визначення цього терміна припускає термінові авіарейси на судах малої місткості (до 8 чоловік) на відстані до тисячі кілометрів);

ділова авіація (здійснення нерегулярних бізнес-перевезень);

школа пілотів (основними її напрямками є первісна підготовка та перепідготовка авіаційного персоналу, проведення стажувань з експлуатації повітряних суден);

авіаційний спорт (організація й проведення заходів із масових видів спорту: парашутні стрибки, повітроплавання на повітряних кулях і дирижаблях);

авіатуризм (можливість у короткий термін провести огляд і відвідання визначних пам'яток і культурно-історичних місць Кримського півострова);

повітроплавання, тобто використання теплових аеростатів і дирижаблів (можуть бути оглядові, екскурсійні, рекламні й агітаційні польоти).

Практичне застосування повітряних суден малої авіації в зазначених напрямках дасть змогу значно покращати соціально-економічні показники Автономної Республіки Крим.

Розділ VI. Фінансове забезпечення Концепції

Реалізація Концепції здійснюватиметься за рахунок коштів Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених чинним законодавством (кредитні ресурси, кошти інвесторів, кошти підприємств).

Розділ VII. Прогноз прибутковості регіональних авіап перевезень в Автономній Республіці Крим

Попередні економічні розрахунки прибутковості авіап перевезень в Автономній Республіці Крим свідчать, що при виконанні польотів тільки двома маршрутами (Сімферополь — Керч, Сімферополь — Джанкой), беручи до уваги сезонність перевезень у Криму (5 місяців на рік — 100% завантаження й 7 місяців на рік — 66%), дають можливість одержати річний дохід більше 3,8 млн грн. З урахуванням операційних витрат і рентабельності 15% прибуток становитиме понад 550,0 тис. грн на рік.

При цьому надання послуг з технічного обслуговування та ремонту авіаційної техніки на сертифікованих підприємствах Автономної Республіки Крим, а також оглядові екскурсії, ділова авіація, авіатаксі й т.д. дадуть додатковий дохід.

Розділ VIII. Очікуваний ефект від реалізації Концепції

Реалізація Концепції матиме значний ефект для Автономної Республіки Крим і України й сприятиме розвитку регіональних авіаційних перевезень.

Після проведення інвентаризації діючих і недіючих аеродромів, а також визначення місць, придатних для створення посадкових майданчиків на всій території автономії, буде можливе створення якісно нової аеродромної інфраструктури.

Підвищення ефективності регіональних авіаційних перевезень зробить їх конкурентоспроможним елементом економіки Автономної Республіки Крим і України в цілому, дасть можливість залучити авіаційних туристів, поліпшити інвестиційну привабливість Автономної Республіки Крим, створити нові робочі місця, збільшити надходження в бюджети всіх рівнів і в позабюджетні фонди.